

Kerkstraat 19, woonhuis

Adres	Kerkstraat 19
Postcode	2242 HA
Kadastraal nummer	B 9231
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	1
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Wonen
Datering/Bouwjaar	1924

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS.

Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke indeling en detaillering. Het interieur is zowel wat betreft de plattegrondindeling als qua detaillering tot in de kleinste details zeer gaaf bewaard gebleven, zelfs op de verdieping.

Inleiding

In 1923 ontwierp architect J.A. (Jos) Knijnenburg voor J.T. Vester een woonhuis op de hoek Kerkstraat-Molenweg. Het woonhuis is gedetailleerd in Amsterdamse Schoolstijl, zowel intern als extern, maar ook de hoofdvorm heeft door zijn vijfhoekige vorm en manier waarop de hoek ontworpen is onmiskenbaar de kenmerken van deze stijl. Het huis aan de Kerkstraat werd gebouwd door aannemer Looijestein, die er ook een tijd woonde. Hoewel het huis uitzonderlijk gaaf bewaard is gebleven, zijn er wel wijzigingen, waaronder het vernieuwen van de ramen op de verdieping en het vernieuwen van de dakbedekking.

Architect Jos Knijnenburg ontwierp in Wassenaar ook woonhuizen op Eikenlaan 24 (1919) en Raaphorstlaan 11a (1919 samen met H. van der Helm), Oranjelaan 5 (1920), Waldeck Pymontlaan 10 (1922) en Het Kerkehout 27-47. Hij bediende zich hierbij van verschillende stijlen. Het ontwerp voor de villa aan de Oranjelaan inclusief garage is sterk geïnspireerd door de detailleringen van architect Mutters; het werk aan Het Kerkehout is in kubistisch expressionistische stijl uitgevoerd. Onderzoek naar biografische gegevens van Knijnenburg heeft geen gegevens opgeleverd.

Stedenbouwkundige aspecten

Het huis ligt letterlijk op de hoek Kerkstraat-Molenweg: de voorgevel staat direct aan de straat. Aan de noordzijde is er slechts een smalle strook langs de zijgevel; aan de noordoost- en zuidoostzijde is er een klein erf met tuin.

Architectonische beschrijving¹

Het vijfhoekige huis bestaat uit een bouwlaag met een mansardekap. Op de hoek is de kap onderbroken en is de gevel hoger opgetrokken in de vorm van twee rechthoekige volumes links en rechts van een op de verdieping afgeschuind geveldeel. Hierdoor is er een ruimte voor een driehoekig balkon gecreëerd. Het rechter deel functioneert als schoorsteen. Deze hoekpartij is symmetrisch ingedeeld; de twee straatgevels zijn verder verschillend en asymmetrisch ingedeeld. Aan de Kerkstraatzijde is er een gemetseld muurtje met rondboogvormige toegangspoort. Aan de tuinzijde is er een terras dat voorzien is van de oorspronkelijke tegels. Aan de achterzijde springt de gevel op de begane grondlaag terug, waardoor een overdekte ruimte in een driehoekige vorm is ontstaan. De hoeken zijn hier afgerond. De plasticiteit van het volume is ook voortgezet in details, zoals in de wijze waarop de entreepartij vormgegeven is.

Het huis is opgetrokken in baksteen in kettingverband, waarbij het trasraam in donkere steen is opgetrokken en ook voorzien is van een donkere voeg. Het opgaand werk bestaat uit bakstenen die een verschillend reductie- en verhittingsproces hebben ondergaan waardoor verkleuringen en vervormingen hebben plaatsgevonden. Hierdoor is een levendig gevelbeeld ontstaan. In de gevelvlakken is siermetselwerk verwerkt. Het dak is gedekt met rode Tuiles du Nord. Het afgeschuinde geveldeel boven het balkon bestaat uit een betonnen vloer met daarboven rode tegels met lagen van zwarte steen ertussen. De lekdorpels van de houten ramen en kozijnen met bovenlichten voorzien van gekleurd glas-in-lood zijn van natuursteen. De luifel van het ondiepe entreeportiek is, net als de afdekking van de poort, van beton. Het dakoverstek is van hout. De entreepartij bevat een originele houten deur met twee lichten en diefijzers. Het bovenlicht boven de luifel bevat gekleurd glas-in-lood. De hemelwaterafvoer van het balkon is gevat in een met een kopje gedecoreerde, zandstenen steen. De borstwering van het balkon is met hout afgedekt (oorspronkelijk bedoeld als bloembak).

Interieur

Het interieur is zowel wat betreft de plattegrondindeling als qua detaillering tot in de kleinste details zeer gaaf bewaard gebleven, zelfs op de verdieping. De woonkamer op de hoek zowel als de slaapkamer op de hoek hebben een vijfhoekige plattegrond. Oorspronkelijke onderdelen zijn onder meer trappenhuis met trappaal en balustrade, traplichten met gekleurd glas-in-lood, vloeren in terrazzo granito-werk, evenals granito neuten, paneeldeuren met ruiten met origineel glas, schouwen, inbouwkasten, schuifdeuren, hang- en sluitwerk (deurklinken), glas-in-lood met gekleurd glas in de tochtdeur, betegelde lambrisering, en een spitboogvormige toog tussen hal en entreeportaal.

Waardstelling

Het woonhuis is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische - en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de geschiedenis van Kerkstraat in het bijzonder;
- vanwege de plaats die deze villa inneemt in het oeuvre van de Wassenaarse architect Jos Knijnenburg als zijn in exterieur en ook in het interieur meest gaaf bewaarde en voor de bouwstijl typerend gedetailleerde woonhuis;
- vanwege de gaaf bewaarde en zeer markante hoofdvorm en eigentijds en typerend materiaalgebruik;

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

- vanwege de detaillering en het materiaalgebruik van het interieur;
- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de markante en zeer beeldbepalende ligging op de hoek Kerkstraat-Molenweg.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse 24 augustus 2012;
Bewonersvereniging 'De Kieviet', 'Een eeuw Park de Kieviet 1910-2010', 2010;
'Moderne bouwkunst in Wassenaar 1900-1965', 2007, uitgave Comité Open Monumentendag Wassenaar;
Scheffer, C., 'Jongere bouwkunst en stedenbouw, Wassenaar', provincie Zuid-Holland, 1993.